

ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΟΛΙΟΥ, Σκιές της πόλης, Αναπαράσταση του διωγμού των Εβραίων της Βέροιας (Αθήνα: Εκδόσεις Ευρασία, 2008)

Εμπειρισταωμένη μελέτη η οποία, εκτός από την ντοκουμενταρισμένη παρουσίαση των όσων συνέβησαν κατά το διωγμό των Εβραίων στη Βέροια, παρουσιάζει ένα ευρύτερο κοινωνικό μελέτημα για την παρουσία των Ελλήνων εβραϊκού θρησκειώματος σε διάφορες πόλεις.

Η εισαγωγή του συγγραφέα, ο οποίος εξηγεί πώς -από μία αρνητική θέση δικηγόρων συναδέλφων του στη Βέροια- οδηγήθηκε στη συγκέντρωση, διασταύρωση και παρουσίαση στοιχείων για τη συγγραφή του βιβλίου αυτού, τη διαδικασία που ακολούθησε, τα συναισθήματα που του δημιουργήθηκαν και τον συνόδευσαν, που είναι χαρακτηριστικά για τον καθένα που ασχολείται με εβραϊκά θέματα. Όπως ο ίδιος σημειώνει: «Η εβραϊκή παρουσία στον ελλαδικό χώρο και η γενοκτονία του εβραϊσμού της Ελλάδας δεν είναι αποκλειστικά τμήμα της ιστορίας των Εβραίων, αλλά εντάσσεται δίχως άλλο στην ίδια την ελληνική ιστοριογραφία και στη συλλογική μνήμη της ελληνικής κοινωνίας ως αναπόσπαστο μέρος αυτής».

Παρότι ο τίτλος του βιβλίου φαντάζει περιοριστικός, με τοπική αποστολή, στην ουσία το βιβλίο επιχειρεί μία ευρύτερη ανάλυση του Ολοκαυτώματος τόσο στον ευρωπαϊκό χώρο, όσο και στον ελληνικό, όπου η Βέροια και η Θεσσαλονίκη διαδραματίζουν

σημαντικό ρόλο. Οι προεκτάσεις, στις οποίες προβαίνει ο συγγραφέας, αφορούν συνολικά την περιοχή της Ημαθίας, από την κοινωνικοπολιτική πλευρά, ως δομικά στοιχεία συλλογικής και ατομικής συμπεριφοράς.

Το βιβλίο χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιέχει στοιχεία για το χρονικό του διωγμού των Εβραίων και περιλαμβάνει τα εξής κεφάλαια: Η πολιτική και κοινωνική ατμόσφαιρα της δεκαετίας του '30 ως αφανές υπόβαθρο ιδεολογικών, κοινωνικών και πολιτικών διαδρομών – Η ιταλική επίθεση εναντίον της Ελλάδας. Η γερμανική Κατοχή. Η φυσιογνωμία της Βέροιας και της εβραϊκής κοινότητας. Η εμπέδωση της Κατοχής στη Βέροια και στη ζώνη ευθύνης των Γερμανών. Οι δυνάμεις Αντίστασης στην Κατοχή. Ο πληθυσμός της εβραϊκής κοινότητας. Η προετοιμασία της «Τελικής Λύσης» στη Γερμανική Ζώνη Κατοχής. Η εφαρμογή των φυλετικών μέτρων στη Γερμανική Ζώνη Κατοχής – Η εκδήλωση της Αντίστασης. Η εφαρμογή των φυλετικών μέτρων στη Βέροια – Η σύσκεψη του ΕΑΜ και της Ι.Κ. Βέροιας – Το «δίλημμα». Οι συλλήψεις – ο περιορισμός στο γκέτο – η μεταφορά. Ο περιορισμός στο γκέτο του Χιρς – η αποστολή των Εβραίων της Βέροιας με προορισμό το Άουσβιτς-Μπιρκενάου. Άουσβιτς-Μπιρκενάου. Μία απόπειρα ερμηνείας του αφανισμού. Οι περιπλανήσεις των φυγάδων στα βουνά. Η συμμετοχή των Εβραίων της Βέροιας στην Εθνική Αντίσταση. Η τύχη των ιερών βιβλίων και Επιλογικά σχόλια. Η δεύτερη ενότητα περιέχει στοιχεία για τα θύματα του Ολοκαυτώματος και τους επιζώντες, στην τρίτη ενότητα καταγράφονται μαρτυρίες από το διωγμό των: Μεναχέμ Στρούμσα, Ιωσήφ Στρούμσα, Αζαρία Χανανία Σαμπετάι, Σαρίνας Σαρφατή-Αζαρία, Ματίκας Ταμπώχ-Μάτσα, Μύριαμ Μορδεχάι Νίκου Σιδηρόπουλου, Χανανία Αζαρία, Στέλιου Σβαρνόπουλου Γεώργιου Γιαννόπουλου, Ισαάκ Ταμπώχ, Στερίνας Πίντο-Ταμπώχ, Γιάννη Αλεξιάδη, Ανδρέα Μιζαντζίδη, Νικόλαου Ζιάκα, Ιωσήφ Αρών. Η τελευταία ενότητα αναφέρεται στην επιστροφή των επιζώντων.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθευτούν το βιβλίο από τις εκδόσεις «Ευρασία», τηλ. 210 – 36 14 968.